

GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 58/2002 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt och 32 kap. 1 § strafflagen

Till förvaltningsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 15 oktober 2002 en proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt och 32 kap. 1 § strafflagen (RP 173/2002 rd) till förvaltningsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att grundlagsutskottet skall lämna utlåtande i saken till förvaltningsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Kimmo Hakonen, inrikesministeriet
- lagstiftningsråd Risto Eerola, justitieministeriet
- professor Raimo Lahti
- professor Martin Scheinin
- professor Veli-Pekka Viljanen.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt skall ändras. Propositionen beaktar de krav som följer av Finlands internationella åtaganden och Europeiska gemenskapens lagstiftning liksom rekommendationerna från den internationella aktionsgruppen mot penningtvätt. Ändringsförslagen gäller utvidgad räckvidd för systemet för förhindrande och utredning av penningtvätt och kretsen av anmälningsskyldiga. Vidare föreslås bestämmelser om effektiverad identifieringsplikt, omsorgsplikt och anmälningsskyldighet i lagen. Propositionen

innehåller också ett förslag till ändring av 32 kap. 1 § strafflagen.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så fort som möjligt efter det att de har antagits och blivit stadfästa.

I motiveringen till lagstiftningsordningen bedöms bestämmelserna med tanke på skyddet för privatlivet och egendomsskyddet samt rättsskyddet och den straffrättsliga legalitetsprincipen. Enligt motiveringen kan förslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Men regeringen har ansett det tillrådligt att begära utlåtande om propositionen av grundlagsutskottet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Allmänt

Den gällande lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt har stiftats med grundlagsutskottets medverkan (GrUU 30/1997 rd) i vanlig lagstiftningsordning. En utvidgning av lagens räckvidd till förhindrande och utredning av finansieringen av terrorism enligt 34 kap. 9 b § strafflagen eller de föreslagna bestämmelserna om anmälningspliktigas identifierings-, omsorgs- och anmälningsplikt är med hänsyn till utskottets tidigare utlåtande inte problematiska med tanke på skyddet för näringsfriheten i 18 § 1 mom. i grundlagen eller skyddet för privatlivet och personuppgifter i 10 § 1 mom. i grundlagen.

Rättsligt biträde

Enligt den nya bestämmelsen i 3 § 1 mom. 18 punkten är den som i form av rörelse eller yrkesmässig verksamhet förrättar auktioner anmälningspliktig. Men enligt paragrafens 2 mom. gäller anmälningsplikten inte uppdrag som rättegångsbiträde eller rättegångsombud. Till dessa uppgifter räknas utöver de egentliga uppgifterna i anknytning till en rättegång juridisk rådgivning till kunden om dennes rättsliga ställning och om rättegången.

Garantierna för en rättvis rättegång tryggas enligt 21 § 2 mom. i grundlagen genom lag. I dessa garantier ingår också rätt att få juridisk hjälp, rätt att själv välja rättegångsbiträde och rätt att underhandla förtroligt med biträdet (RP 309/1993 rd, s. 79/I). Rätten till rättvis rättegång är också skyddad i artikel 6 i Europeiska konventionen om mänskliga rättigheter. Bestämmel-

serna där anses likaså garantera rätten till förtroliga underhandlingar med biträdet.¹

I förslaget avser begränsningen av det rättsliga bitrådets anmälningsplikt att beakta kravet i grundlagen och Europeiska konventionen om mänskliga rättigheter att respektera bitrådets och kundens förtroliga förhållande. Utskottet anser att detta krav också omfattar förundersökning i brottmål och andra faser som föregår en rättegång. Enligt denna tolkning bereder förslaget inga problem med tanke på grundlagen. Men det ser gärna att formuleringen i lagförslaget ytterligare preciseras på denna punkt.

Bemyndiganden att utfärda förordning

Enligt 14 § 1 mom. utfärdas närmare bestämmelser genom förordning av statsrådet om vilka staters system för förhindrande och utredning av penningtvätt som uppfyller eller inte uppfyller de internationella kraven i de behöriga bestämmelserna i lagförslaget. I sak är det dock inte fråga om utövande av lagstiftande makt utan om att statsrådet genom beslut i allmänt sammanträde fastställer förteckningen eller förteckningarna över de stater som avses i lagen. Det är skäl att se över lagförslaget så att det stämmer överens med detta (jfr GrUU 15/2001 rd, s. 3/II och GrUU 17/2001 rd, s. 2/II).

Utskottet har ingenting att anmärka mot bemyndigandebestämmelsen i föreslagna 14 § 2 mom (GrUU 30/1997 rd, s. 2/I).

¹ Se Matti Pellonpää, *European ihmisoikeussopimus*, Helsinki 2000, s. 369.

Utlåtande

Grundlagsutskottet anför som sitt utlåtande

*att lagförslagen kan behandlas i vanlig
lagstiftningsordnig.*

Helsingfors den 17 december 2002

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Paula Kokkonen /saml
vordf. Riitta Prusti /sd
medl. Tuija Brax /gröna
Klaus Hellberg /sd
Esko Helle /vänst
Gunnar Jansson /sv
Jouko Jääskeläinen /kd
Saara Karhu /sd
Marjukka Karttunen /saml

Jouni Lehtimäki /saml
Johannes Leppänen /cent
Pekka Nousiainen /cent
Heli Paasio /sd
Osmo Puhakka /cent
Pekka Ravi /saml
Markku Rossi /cent
Ilkka Taipale /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Sami Manninen.